

WYROK Z DNIA 11 WRZEŚNIA 2008 R.

IV KK 282/08

Unormowanie przewidziane w art. 43 § 2 k.k. wyklucza możliwość przyjęcia przerwania biegu okresu obowiązywania zakazu z przyczyn innych niż określone w tym przepisie.

Osobą niemającą uprawnień do prowadzenia pojazdu, w rozumieniu art. 94 § 1 k.w. jest także osoba, której zatrzymano prawo jazdy, w okresie jego zatrzymania, a gdy zatrzymanie trwało dłużej niż rok, także po tym okresie, o ile nie wydano jej prawa jazdy po spełnieniu wymogu określonego w art. 114 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. 2005 r. Nr 108. poz. 908 ze zm.).

Przewodniczący: sędzia SN W. Kozielowicz (sprawozdawca).

Sędziowie SN: P. Hofmański, R. Malarski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 11 września 2008 r., sprawy Jacka M., skazanego z art. 244 k.k., z powodu kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 31 grudnia 2007 r.,

u ch y li ł zaskarżony wyrok i sprawę oskarżonego Jacka M. p r z e k a z a ł Sądowi Rejonowemu w B. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy w B. oskarżył Jacka M. o to, że dnia 19 listopada 2007 r. w B., nie stosując się do orzeczonego wyrokiem Sądu Rejono-

wego w B. z dnia 25 czerwca 2003 r., VI K 222/03, zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym, kierował na drodze publicznej samochodem osobowym marki „VW Passat”, tj. o przestępstwo określone w art. 244 k.k.

Wraz z aktem oskarżenia Prokurator Rejonowy złożył, na podstawie art. 335 § 1 k.p.k., wniosek o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy i orzeczenie uzgodnionej z oskarżonym Jackiem M. kary.

Uwzględniając wniosek prokuratora Sąd Rejonowy w B. wyrokiem z dnia 31 grudnia 2007 r., VI K 926/07:

I. uznał oskarżonego Jacka M. za winnego popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu i za czyn ten na mocy art. 244 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności,

II. na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby,

III. na mocy art. 71 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wymiarze 150 stawek dziennych, przy określeniu jednej stawki na kwotę 10 zł,

IV. na mocy art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary grzywny zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 19 listopada 2007 r. do dnia 20 listopada 2007 r., przyjmując, że jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się dwóm dziennym stawkom grzywny,

V. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 320 zł tytułem kosztów sądowych.

Powyższy wyrok Sądu Rejonowego w B. nie został zaskarżony i uprawomocnił się w dniu 8 stycznia 2008 r.

Od tego wyroku kasację złożył Prokurator Generalny. Zaskarżył ten wyrok w całości na korzyść skazanego Jacka M. Zarzucając rażące i mają-

ce istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego materialnego – art. 43 § 2 k.k. i art. 244 k.k., polegające na wyrażeniu błędnego poglądu prawnego, że orzeczony wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 25 czerwca 2003 r. VI K 222/03 dwuletni zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym obowiązuje nie od daty uprawomocnienia się wyroku, tj. od dnia 31 lipca 2003 r., lecz dopiero od upływu łącznych okresów, na jakie orzeczone zostały prawomocnymi wyrokami tegoż sądu z dnia 8 maja 2003 r. VI K 152/03 oraz z dnia 27 maja 2003 r. VI K 225/03 zakazy prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym, co w konsekwencji doprowadziło do niesłusznego przyjęcia, iż kierowanie przez Jacka M. w dniu 19 listopada 2007 r. samochodem osobowym było niezastosowaniem się do orzeczonego zakazu, **wniósł** o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w B. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna.

Poza sporem jest, że Jacek M. był trzykrotnie karany za popełnienie przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. wyrokami Sądu Rejonowego w B.:

- z dnia 8 maja 2003 r., VI K 152/03, prawomocnym od dnia 6 czerwca 2003 r., którym orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 2 lat, zaliczając na poczet środka karnego zatrzymanie prawa jazdy od dnia 10 lutego 2003 r.,

- z dnia 27 maja 2003 r., VI K 225/03, prawomocnym od dnia 4 czerwca 2003 r., którym orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres roku,

- z dnia 25 czerwca 2003 r., VI K 222/03, prawomocnym od dnia 31 lipca 2003 r., którym orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 2 lat.

Wydział Komunikacji i Transportu Starostwa Powiatowego w B. na podstawie przekazanych mu odpisów wyżej wskazanych prawomocnych

wyroków określił, że orzeczone wobec Jacka M. zakazy prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczonych obowiązują:

- w sprawie VI K 152/03 od dnia 10 lutego 2003 r. do dnia 10 lutego 2005 r.,
- w sprawie VI K 225/03 od dnia 10 lutego 2005 r. do dnia 10 lutego 2006 r.,
- w sprawie VI K 22/03 od dnia 11 lutego 2006 r. do dnia 11 lutego 2008 r.

Z kolei, z akt sprawy VI K 926/07 Sądu Rejonowego w B. wynika, że skazany Jacek M. w dniu 19 listopada 2007 r. kierował samochodem marki VW Passat. Podczas kontroli drogowej oświadczył, że nie posiada prawa jazdy, gdyż zostało zatrzymane przez Sąd Rejonowy w B. w związku z orzeczonym przez ten Sąd zakazem prowadzenia pojazdów mechanicznych.

Na tej podstawie Sąd Rejonowy w B. uznał Jacka M., kierującego w dniu 19 listopada 2007 r. samochodem, za winnego popełnienia przestępstwa z art. 244 k.k.

Tymczasem oskarżony działaniem swym nie wyczerpał znamion przestępstwa z art. 244 k.k., penalizującego niestosowanie się do orzeczonego przez sąd zakazu m.in. prowadzenia pojazdu, bowiem orzeczony na okres 2 lat w sprawie VI K 222/03 zakaz obowiązywał od daty uprawomocnienia się wyroku, tj. od 31 lipca 2003 r. (po uprawomocnieniu się tego wyroku skazany Jacek M. nie odbywał kary pozbawienia wolności orzeczonej tym wyrokiem, ani za inne przestępstwo, a zatem bieg okresu obowiązywania zakazu nie uległ przerwaniu i okres ten upłynął z dniem 31 lipca 2005 r.).

Dla określenia biegu okresu zakazu nie ma w realiach niniejszej sprawy znaczenia, że zakazy prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym zostały orzeczone wobec Jacka M. również innymi wyrokami, które uprawomocniły się w dniach 4 i 6 czerwca 2003 r.

Zgodnie z art. 43 § 2 k.k. zakaz obowiązuje od uprawomocnienia się orzeczenia. Okres, na który środek orzeczono, nie biegnie w czasie odbywania kary pozbawienia wolności, chociażby orzeczonej za inne przestępstwo. Wyklucza to możliwość przyjęcia przerwania biegu okresu obowiązywania zakazu z innych przyczyn (na przykład z powodu obowiązywania zakazu tego samego rodzaju orzeczonego w innej sprawie).

W uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2007 r., sygn. I KZP 34/07 (OSNKW 2008, z. 1, poz. 2) wywiedziono, że w sytuacji gdy zachodzi konieczność wykonania kilku środków karnych niepodlegających łączeniu według reguł określonych w art. 90 § 2 k.k., środki te podlegają odrębnemu wykonaniu, które następuje zgodnie z dyspozycją art. 43 § 2 k.k. po uprawomocnieniu się wyroków, którymi je orzeczono (z wyłączeniem okresu odbywania przez skazanego kary pozbawienia wolności, również orzeczonej za inne przestępstwo), nawet jeżeli dotyczą zakazów oraz obowiązków tego samego rodzaju. Może to powodować, że środki te będą wykonywane równocześnie.

Z akt sprawy wynika, że orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w B. wydanymi w sprawach: VI K 152/03, VI K 225/03 i VI K 222/03 zakazy prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym nie zostały połączone zgodnie z regułami określonymi w art. 90 § 2 k.k., obowiązywały zatem od uprawomocnienia się tych wyroków, bądź zatrzymania prawa jazdy, a ich bieg nie był przerywany, gdyż Jacek M. w okresie ich obowiązywania nie odbywał kary pozbawienia wolności.

Zakaz orzeczony w sprawie VI K 152/03 obowiązywał zatem od daty zatrzymania prawa jazdy od dnia 10 lutego 2003 r. do dnia 10 lutego 2005 r., zakaz orzeczony w sprawie VI K 225/03 obowiązywał od uprawomocnienia się wyroku od dnia 4 czerwca 2003 r. do dnia 4 czerwca 2004 r., a zakaz orzeczony w sprawie VI K 222/03 obowiązywał od uprawomocnienia się wyroku od dnia 31 lipca 2003 r. do dnia 31 lipca 2005 r.

Sąd Rejonowy w B. przyjmując, że czyn zarzucany Jackowi M., popełniony w dniu 19 listopada 2007 r., wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 244 k.k., mimo że okres, na który orzeczono zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym w sprawie VI K 222/03, zgodnie z art. 43 § 2 k.k., upłynął w dniu 31 lipca 2005 r., dopuścił się uchybienia będącego rażącym i mającym istotny wpływ na orzeczenie, naruszeniem przepisów prawa materialnego.

Wprawdzie zachowanie Jacka M., polegające na kierowaniu w dniu 19 listopada 2007 r. pojazdem mechanicznym nie wyczerpało znamion przestępstwa z art. 244 k.k., to jednak prowadził on na drodze publicznej pojazd, nie mając do tego uprawnienia, co może stanowić wykroczenie z art. 94 § 1 k.w. Jacek M. nie miał bowiem prawa jazdy (zostało mu zatrzymane w dniu 10 lutego 2003 r. w sprawie VI K 152/03, w której następnie orzeczono prawomocny zakaz prowadzenia pojazdów na okres 2 lat), a nie wystąpił on potem o zwrot zatrzymanego prawa jazdy. Należy zwrócić uwagę, że wystąpienie o zwrot zatrzymanego prawa jazdy nie jest jedynym warunkiem jego odzyskania. Zgodnie bowiem z art. 114 ust. 1 pkt 2b ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. 2005 Nr 108, poz. 908 ze zm.) osoba ubiegająca się o zwrot zatrzymanego prawa jazdy, którego była pozbawiona na okres przekraczający jeden rok, podlega kontrolnemu sprawdzeniu kwalifikacji, przez zdanie odpowiedniego do rodzaju uprawnienia do kierowania pojazdem egzaminu państwowego. Dokument stwierdzający uprawnienia do kierowania pojazdem wydaje się po zdaniu, przez osobę ubiegającą się o jego wydanie, odpowiedniego do rodzaju uprawnienia egzaminu państwowego sprawdzającego kwalifikacje.

W doktrynie podkreśla się, że osobą niemającą uprawnień, w rozumieniu art. 94 § 1 k.w. jest zarówno ta, której zatrzymano prawo jazdy, w okresie zatrzymania prawa jazdy, jak i po tym okresie, gdy zatrzymanie trwało dłużej niż rok zaś osoba ta nie wypełnia wymogu wynikającego ze

wspomnianego art. 114 ust. 1 pkt 2b ustawy – Prawo o ruchu drogowym (R. Stefański: Wykroczenia drogowe. Komentarz, Kraków 2005, s. 443-480).

Kierując się przedstawionymi wyżej względami Sąd Najwyższy z mocy art. 535 § 5 k.p.k. i art. 537 § 2 k.p.k. orzekł jak w wyroku.